

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies tertius et quartus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Caput I. S. Romanæ martyrium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72907](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72907)

ACTORE
C. B.

non nisi duo explicarit, his tamen plura sanctam Virginem effudisse beneficia, ac effundere porro perreisse, satis hæc verba declarant, quibus narrationi suæ finem imponit: His atque aliis virtutibus insignis, gloriosa Virgo cum apud Beluacum referretur, communi exultatione ab omni populo recipitur, et ad ecclesiam S. Quintini, unde asportata fuerat, latis psallentium, veniamque postulantium vocibus deducitur, et inter Sanctorum Sancta reponitur. Ubi si quis fide certa Dominum deprecaturus advenerit, sine dubio postulata amborum intercessionibus obtinebit: quod multarum infirmitatum curationes et crebræ laborantium nobis insinuant consolationes. De quibus sane doleo, nihil a me usquam esse repertum. Addit Arturus in Gynæceo sacro ad diem 4 Februarii, S. Romanæ corpus, liberalitate domini Michaelis Prioris de Poix, thesæ locupletiori, mireque ornate anno 1520 fuisse inclusum.

VITA

Auctore anonymo.

Ex Ms. abbatiæ S. Quintini Bellovacensis.

B

CAPUT I.

S. Romanæ martyrium.

Missos a S.
Romana
Ecclesia

Deus bonus, justus, omnipotens, qui misericordiam suam humano generi numquam negavit, omnesque in commune mortales ad cognitionem sui abundantissimis semper beneficiis erudit, voluntariam errantium cæcitatem, et proclivem in deteriora nequitiam secretiore consilio, et altiore pietate misertus est, mittendo Verbum suum, coæquale sibi atque coæternum: quod caro factum divinam naturam naturæ contemperavit humanæ, ut illius ad infima inclinatio, nostra fieret ad summa provectio. Ut hujus inenarrabilis gratiæ per totum mundum diffunderetur effectus, cum duodecim Apostoli per Spiritum sanctum omnium edocti sermocinatione linguarum imbuendum Evangelio mundum, distributis sibi terrarum partibus, suscepissent, beatissimus Petrus Apostolici ordinis princeps, et Coapostolus ejus Paulus, vas electionis ad arcem Romani destinantur imperii, ut lux veritatis, quæ in omnium gentium revelabatur salutem, efficacius se ab ipso capite per totum mundi corpus diffunderet. Hæc autem duo præclara divini seminis germina in quantas segetes populorum pullaverint, attestatur ad passionis tolerantiam eorum exemplo roborata ibidem occisorum innumerabilem copia martyrum.

in Gallias fidei
Christianæ
præcones

2 Romana igitur ab eis plantata Ecclesia et a successoribus eorum irrigata, Domino præstante incrementa, ad extirpandas antiqui hostis versutias, per diversas mundi partes direxit de fidei suæ fonte potatos divini prælii bellatores. Hujus intentionis devotione egressi sunt ex eadem urbe duodecim Christi milites nobilissimi et egregii prædicatores *a*, qui Galliarum se ingerere non dubitarent atrocitati, idololatriæ eradicaturi falsitatem et fidei seminarij veritatem. Inter quos velut lucernæ super candelabra positæ, effulserunt Christi martyres Quintinus atque Lucianus *b*, quorum alter Ambianensem, alter vero Beluacensem, quoadusque insigni martyrio coronarentur, adorsi sunt expugnare incredulitatem.

imitata S. Ro-
mana, Bello-
vacæ

3 Erant eodem tempore Romæ in sanctæ conversationis habitu duodecim virgines generosæ, invicem sibi una religiosæ fidei familiaritate conjunctæ: in quarum mentibus virtus sacræ opinionis procreaverat honorabile culmen gratissimæ honestatis. Eruditæ enim erant multimodis virtutum generibus, et sanctarum documentis Scripturarum formabantur omni opere pietatis, proficientes sanctæ devotionis gratia, divina eis propitiante clementia. Audientes itaque quorundam relatione

multimoda supradictorum martyrum certamina, simili desiderio accense, concordante voto, neglectaque patriæ et parentum dulcedine, fines Gallorum, Domino ducente, feruntur advenisse *c*. Præcordialiter enim scientes, quoniam quicumque plus laborat in Dei servitio, majoris præmiæ remuneratione condignus habebitur in futuro, elegerunt temporales sustinere angustias, quibus retributiones nanciscerentur æternas. Nulla dolositas, nullus rancor invidiosæ fraudis obviaverat in itinere Sanctis, quoniam unitæ erant auxilio dexteræ cælestis. Gratia autem divini Spiritus admonente, ab invicem separari jussæ sunt; quo unaquæque earum suo ingenio fructum multipliciter acquireret Deo. Beata igitur nomine et merito Benedicta *d* cum quadam collectanea sua Leoberia *e* Laudunum *f* venit. Et ROMANA Beluacum *g* adiens, cepit toto cordis affectu Domino famulari. Sociata enim quibusdam Christianis, quos Dominico ovili adjecerat prædicatio S. Luciani, instabat jejuniis, et orationibus crebris, et despiciebat omnia pro amore patriæ cælestis. Erat enim mira patientiæ, sanctæ humilitatis et cælestium gratiarum exornata donis; mente tranquilla, sermone nitida et opere sancta. Sic antecedeat nobilitatem corporis nobilitas mentis.

4 Cum autem princeps terreni imperii *h* a principe suo diabolo instigatus delendam Christianæ fidei religionem, et exaltandam idololatriæ superstitionem, per lata terrarum spatia iniquitatis decreta divulgasset, servos Dei et ancillas, ubicumque inventi essent, aut idolis immolare, aut per diversa tormentorum genera mortis periculo subjacere adigebat *i*. Urbs in monte constituta, beata videlicet Romana, supra fundamentum, quod est Christus, posita, occultari non potuit. Accepto enim in vase oleo, accensam vigilans lampadem, quæ minime extingui posset, habuit, quæ ab amoris Christi flagrantia neque minis suppliciorum, neque deceptionibus blandimentorum aliquatenus tepescere potuit. Resistens igitur fortiter persecutoribus, accepta capitali sententia, maluit pro Christo mori, quam diabolicæ servitutis spurcitiæ inquinari. Transverberata est itaque gladio piissima Virgo *k*. Cujus anima stola innocentiae et virginitatis ornata, summi Regis conspectibus est presentata, Agnum, quicumque ierit, cum his, qui sine macula sunt, ante thronum Dei secutus.

5 Corpus autem ejus a viris Christianis interim sepelitur: quod tamen, exarescente idololatriæ insania, et florescente Christianæ religionis doctrina, translatum est in S. Petri sacrario, et honorifice vallatum sepultura. Sed quoniam *l* præcis affluere temporibus, artati persecutionis instantia, ordinem passionis ejus non scripserunt; et posterius de ea, quæ non perspexerunt, ne adinventores innotarum rerum æstimarentur, asserere dubitaverunt; decreverunt majores nostri diem martyrii ejus se non solemniter celebrare, nec tamen memoriam ejus passi sunt omnino inolescere, scientes, quod martyrio coronata, Christi coheres regnat in gloria.

ANNOTATA.

a S. Dionysium intelligit ejusque socios, qui variis Galliae locis fidei lucem suis prædicationibus intulerunt: S. Dionysii socii secundum Acta S. Fusciani hi fuerunt: SS. Fuscianus, Victoricus, Piatto, Ruffinus, Crispinus, Crispinianus, Valerius, Lucianus, Marcellus, Quintinus et Regulus. Alibi paulo aliter recensentur.

b Uterque S. Piatone prior occubuit. Vide Comm. præv. num. 11.

c Quod de duodenario isto Virginum numero anonymus narrat, parum certum est. Reliqua vero, quæ hic ponuntur, ex Actis S. Benedictæ virginis martyris fere descripta videntur.

d Agitur de ea ad diem 8 Octobris.

e De illa nihil compertum mihi est, præter id, quod tum hic, tum in Actis S. Benedictæ narratur.

f Suessionum urbs est in Gallia Belgica ampla

et

A et munita 50 leucis Lutetia Parisiorum in ortum æstivum distans, SueSSIONE 9, GUISSIA 7, REMIS 10. Ex Baudrando.

g De Bellovaco vide num. 1 Comm. præv.

h Verisimiliter Diocletianus. Vide num. 12.

i Hinc haud consequens fit, S. Romanam passam fuisse sæculo iv, quamvis verba illa Diocletiani persecutionem sub initium sæculi iv ceptam denotare videantur. Vide num. 15 Comm. præv.

k Verisimiliter inter annum 287 et 292. Post annum 290, inquit Martyrologium Parisiense novum.

CAPUT II.

S. Romanæ reliquiarum translatio.

regnante
Gallia rege
Philippo,

a

b

c

d

e

f

NOstris vero temporibus a cum comes Flandriensis Balduinus b puerum Philippum, Henrici regis filium, ad regni proveheret solium e, ipsumque pro eo disponderet regnum, civitas Beluacensis suo destituta est antistite d. Annuente igitur supernæ pietatis æquitate, Guido decanus, custosque ecclesiæ S. Quintini Vermandensis e, et archidiaconus Laudunensis f, constitutus est a præfato principe Beluacensium episcopus, ordinante eum cum ceteris ejusdem provincie episcopis viro illustri Gervasio Remensi metropolitano g. Vir quippe nobilis prudenter ascendens altiores gradus Ecclesiæ, adeptus est culmen episcopale. Qui facile non carere se ferens præsentia martyris, de cujus uberibus ecclesiæ suxerat lac doctrinæ spiritualis, in honore et memoria ejus ædificavit ecclesiam haud longe a mœnibus Beluacæ civitatis in amœnissimis locis. Circumdatus enim pratorum, fluminisque jucunditate, et vinearum ubertate, alacriores efficit ibi conversantes, vernæ viriditatis continua recreatione, et purissimis aeris delectatione. Quæ cum sit admirabilis specie sua compositionis, admirabilior haberi potest ipsa facilitate celeberrimæ constructionis. Nulla enim tam brevi spatio tantum opus efficeret vis humana, nisi intercedente martyre, virtus auxiliaretur divina. Duobus quippe annis incept, et perfecti eam in decore suo h.

h
Guido Bellovacensis episcopus

* conficienda

C

i

k

l

in conditam a
se S. Quintini
ecclesiam,

m

7 Idem reverendus Guido episcopus dealbatam undique et depictis insignitam laquearibus, honoratam pretiosis ad cooperienda altaria, sive parietes in gyrum ornamentis, cum sacerdotalibus reliquorumve ministrorum indumentis, ornatam auri et argenti copia, unde honorabiliter deforis decorata sunt multa sancti Evangelii volumina, perfecta sunt vasa ad conficiendi * Dominici Corporis et Sanguinis Sacramenta, et ad reliqua ecclesiasticis utilitatibus congrua mysteria, additis redditibus, quæ sufficere possint quam plurimum canonicorum necessitatibus, patris circum multis ædificiis vitæ eorum maxime opportunis. Qui inspiratione divina, sapienti usus consilio, cum grandi honore, comitantibus turbis psallentium clericorum atque laicorum, transtulit corpus præfate virginis et martyris Romanæ de sacrario sancti Petri i, ad eam, quam construxerat ecclesiam, uno antequam dedicaretur die, eo videlicet, quo ipsius recolebatur memoria k, nulla hominum providentia observante, sed solius Dei gratia ad exaltandam suæ Martyris gloriam disponente. Constitutum est, namque ut ab eodem tempore annis omnibus ejus festivitas honore illic congruo celebraretur. Aggregavit idem episcopus undique collectas multorum Sanctorum reliquias, quarum partem in altaribus et in Sanctis Sanctorum l collocaret, partem auro et lapidibus includens, sancto altari ad adornandum templum anteponebat.

8 Sed quoniam de ejus dedicatione ecclesiæ fecimus mentionem, non inconvenienter videtur aliqua de ipsa disserere. Quoniam nec multo ante tempore, nec post dedicatam sancti Remigii ecclesiam a domino Leone Papa viro sanctissimo m audita est in aliqua mundi parte tam gloriosa dedicatio. Ad hanc advenientes ecclesiæ sancti

Quintini venerabiles personæ, triumphali honore advexerunt secum ipsum corpus egregii martyris. Convenerunt etiam cum copioso cleri militiaque comitatu multi episcopi, Guido Ambianensis, Ratholdus Noviomensis, Gualterus Meldensis, Hugo Trecassinus, Odo Silvanectensis, Manasses tunc nobilis clericus, mox futurus Remensis archiepiscopus n. Convenit utriusque sexus, diversarumque ætatum innumerabilis populus. Qua alacritate, quo triumpho occurrit episcopus Beluacensis advocato suo martyri Quintino et coepiscopis suis? quotiens et quanta obedientia obtemperantes ei in ipsa die solemniter secum processerunt Beluacenses canonici? Quæ lætitia, quod gaudium per vicus et plateas agebatur? Non enim indigena erat, qui non amicum, propinquum, socium, hospitem advenisse cognosceret, lætusque amplexaretur, cum in eorum susceptione nemo gravaretur. Curia enim episcopalis sufficienter omnibus omnia distribuebat necessaria.

9 Orta est interim Dominica dies o: et ex præcepto antistitis processit ad dedicandam ecclesiam congregatio omnis clericorum atque monachorum cum sanctorum corporum pignoribus et reliquis sacræ militiæ insignibus. Hic ergo sanctorum sociorum Quintini et Luciani corpora sibi obviam facta sunt. Hic sancti pueri et martyris Justi, sanctorumque Geremari et Ebrulli, atque Constantiani confessorum, hic sanctarum Romanæ, atque Angadrismæ virginum corpora collecta sunt. Congregata multitudine infinita, pater Guido ceterique Pontifices sacris accinguntur indumentis: qui, antecedentibus se sanctis corporibus, circuitione debita exteriora ecclesiæ purificant; ut, quod illi agebant visibili mysterio, invisibili * sanctificaret effectu. Quam deinde ingressi in dedicatione ejus p et in divinæ laudis sacrificio diem perduxerunt in vesperam. Quibus peractis, omnes qui adveniant, sine alicujus exceptione personæ, non solum illo, sed et subsequenti die suprascripti patris solemnem recepit convivium. Completa itaque tanta dedicationis exultatione, idem coepiscopos suos recedentes amplissimis lætificavit muneribus. Competenti autem Virgini et Martyri veneratione sanctam Romanam, in præfata ecclesia quiescentem, annis pluribus honoravit.

10 Illa vero, quæ dubitantibus, et se non digne venerantibus noluit aperire, credentibus et honorantibus eam, quod ab omnipotenti pietate, quæ vellet, obtineret, evidentibus documentis asseruit. Nam cum rex Philippus adolescens, de procuratoris potestate egressus, regni sui gubernacula suscepisset q et juveniliter ejus iracundia exardescens in sæpe dictum venerabilem virum Beluacensem episcopum non recte, non jure expulsum ab episcopatu suo, ablatis omnibus, anno integro exilii pœna fatigasset r, tandem recuperata regis benevolentia, desolata et pene ad nihilum redacta sedi suæ restituitur episcopus s. Cum vero major vastitas, vehementiorque desolatio et ornamentorum alienatio ecclesiæ, quam construxerat, incubisset, clerici condolentes, eam, cui serviebant, diutius esse inornatam, simulque auctorem ipsius a redemptione eorum, quæ ablata fuerant, allevare cupientes, circumtulerunt egregiam virginem Romanam per vicinas regiones, in redimendis ecclesiæ ornamentis expensuri quidquid eis a fidelibus offerretur. Qui cum pago Vilcasino gradientes, apud Medantum t pervenissent, extra oppidum in quadam parochia hospitium habere decreverunt.

11 Erat in eodem oppido quidam languens Berengarius, qui per triennium infirmitate detentus a lecto non surrexit. Hic audiens clericos cum sancto corpore advenisse, mandat eis suppliciter per affines suos, ut sibi una nocte ante sanctam Virginem permittant excubare. At sacri thesauri custodes primo cautæ observationis gratia omnem a se segregandum extraneum, nec hunc accipiendum dictitantes, mox presbyterorum et reliquorum non spernendi testimonii virorum, bonum

AUCTORE
ANONYMO.

n

et insigni
pompa dedi-
catam inseri
Sanctæ reli-
quias

o

E

* subaudi
Deus

p

quæ, dum per
varia loca

q

F

r

s

circumferuntur,